

A SZERELEM HARANGJA.

ANTONIO BELTRAMELLI.

□ Élt egykor Romagnában egy szelid erkölcsű pásztor ember, Pirigiuli, aki rendkívüli szeretettel viseltetett a harangok iránt. A magas tornyokból jövő hangok különös látomásokat keltettek benne: aranyos mezőket, zöld vizeket és csodaszép hajnalpirkadásokat. Ezért valahányszor a plébánia előtt haladt el, megállt és oly tisztelettel nézegette a harangokat, mintha élő lények lettek volna.

□ Hitt az Istenben, mint a hogy hisz az ember a napban. Gyakran mondogatták neki gyermekkorában, már mikor az első hangokat tanulta: Ott fenn a csillagok felett lakik egy ember, ki sokkal hatalmasabb mint mi, egy ember kinek nincs ura, ki mindöröktől fogva él. Ő boldogíthat és megronthat téged. Imádkozzál hozzá. A neve: Úristen!

□ És Pirigiuli arra a gondolatra jutott, hogy az egek Úra legjobban meghallja a legerősebb hangokat: a menydörgést és a harangzúgást. E hite később, éveinek szaporodtával nemhogy lassankint szétfeszült volna, ellenkezőleg megerősödött és arra az ésszerű következtetésre vezette, hogy azok az emberek, akiknek a harangok gondozása a hivataluk, szükségképpen választottak és kedveltek az Úr előtt.

□ Ezért végét szakította a kóbor pásztoréletnek és harmincéves korában beállott harangozónak a bag-nolli plébániára.

□ Akkoriban magas volt, mint a fiatal ciprus és oly sovány, hogy azt hitte az ember, hogy teste a legkisebb ütésre összetörik. Arca csontos, sárgás, egyetlen szép vonás nélkül való. Egyetlen szépsége éjfekete szempárja volt, melyben gyermeki álmélkodások és alkonyi árnyak tükröződtek.

□ Pirigiuli ettől az időtől fogva a környék legcsendesebb embere lett. Zárkozottsága az egyedüllét szokásából és embertársaitól való félelmeiből eredt. Minden hozzá intézett kérdésre egytagu szavakkal felelt, sőt gyakrabban csupán fejével intett igenlőleg vagy tagadólag. Senkivel sem kötött barátságot, nem vett részt a pletykázásban, melylyel a közönséges, alacsonyruptű szellemek táplálkoznak és tökéletes alázatossággal és engedelmisséggel egyedül Don Alberto szolgálatára szentelte magát, mert ez az Úr szolgálója volt és az ő őrizetére bízta a zúgó-búgó harangokat.

□ E viselkedése miatt a falu férfiai nem törődtek vele és a kaján irigység nem gáncsolta. Olybá vették, mint egy haszontalan állatot. Az asszonyok pedig kinevették, mert csúnya, esetlen volt és ügyet sem vetett rájuk, mikor elhaladtak mellette piros ruháikban s kábító gyönyörök remegése áradt szét róluk a nyári légbe.

□ Így békén pihent rótszinű tornyában, mely körül a síkságon hatalmas koszorút fontak a nyárfák. Ott fészkelte a magasban, a legfelső emeleten, a hol a durva harangállványok voltak elhelyezve, a nap és az éj nagy részében.

□ Láta felülről kanyarogni a nagy folyót teker-vényes útján, eltűnni a fák árnyában, ki-ki villanni a nád közül, ezüst szalaggá szélesedni a síkság szélén a vén fenyves sötét tömege alatt; látta sűrűn tarkállani a fehér és vörös házakat, látta végnélküli hosszú sorba füződni a folyondárokkal összeláncolt szilfákat; látta az erdőcskéket, a patakokat, a szomszéd helyiségek tornyait és a távolban a csodálatos dombokat, melyekről az ég felemelkedni látszott a magas mennybolt azúrjáig; látta a hold fénypom-páját, a hajnali és az alkonyi fény minden színváltozatát. Az ő egyszerű lelkének ez teljesen elég volt.

□ Mindamellet nem átalott résztvenni az alacsony földi lét dolgaiban, mert egyszer sem kelt fel a nap, hogy ő ne adta volna tudtára a földnek, egyszer sem fenyegette zivatar az emberek földjeit, hogy ő ne szólaltatta volna meg harangjait az Úrhoz esdekeln, fenn a fáknál is magasabb fészkeben a szél vad rohamai közepette, a fekete és vérvörös felhők tömkelege alatt, honnan a villámok lecsapkodhattak korbácsaikkal a váratlanul besötétedett égből.

□ Harangjai zúgtak-búgtak, szívszaggatóan kalapálva az elköltözött lélek feletti bánatukban, vagy édesen hívogatva, vagy isteni felmagasztosultsággal. Összefolyó dallamban, szaggatottan, gyermekhangon gügyögve, szaporán fecsegve, mint a verebek, szökdelve, ugrálva; majd lágyan rint a cirogatás, majd könnyedén mint a sóhajtás, majd egyszerre harciasan, az ágyú bömbölő hangján, majd könnyörögve csendes alkonyokon.

□ Hangjaik köre magában foglalta az összes érzelmeket, melyek oly rövid életűek a földön. Hangjaik

túlélnek minden emberi hangot, ők az elsők, az utolsók, ők örökkévalóak ércfészükben. Pirigiuli ismerte az ő misztériumukat és élőlényekként szerette őket. Négyen voltak: az első a tüzet hirdette, a második a földnek szólt, a harmadik a víznek és az égnek; a negyedik hallgatott. Pirigiuli azt szokta volt mondani, hogy végzetét várja. És végzete csakugyan betellett.

□ A templomot környező tisztáson túl a folyó partja erdőssé vált, odébb félig elrejtve vén tölgyek közt vereses épület emelkedett, a Vurlán tanya. Oly közel állott a vízhez, hogy tisztán visszatükröződött benne. Előtte áradásoktól megroncsolt veresfenyő törzséhez két csónak lánca volt erősítve.

□ A Vurlán tanyán élt Vurlán Svidár a halász; fiai Arvéna és Louis bátrak és féktelenek, mint fiatal bikák; és ott dalolt a fiatalság gondtalanságával Fióra, a vadon szépségnek csudája, kit fivérei és atyja nagy szeretettel vettek körül. A leányka szép volt, mint a májusi nap és nem akadt a földön lény, ki vetekedhetett volna vele bűbájosságban.

□ Pirigiuli néha figyelemmel kísértte őt fészkeből, mert nem messze lakott a plébániától és a harangzúgást kacagással és kiáltásokkal kísértte. Megfigyelte őt; eleinte hanyagul, később mély odaadással és csodálkozott azon az édességen, amit szívében érzett. És rájött, hogy van még a napon, a csillagokon és a földi térségeken kívül hozzánk sokkal közelebb eső valami, ami csodálatos édességet rejt magában. Így nap-nap után új nyomra bukkant élete útján, melyet a tudatlanok kitartásával követett, anélkül hogy gondolt volna arra, hová fog vezetni. Mit tudhatta ezt Pirigiuli, a tiszta, érintetlen havasi csúcs? A szerelem ismeretlen fogalom volt előtte; még sohasem nyújtotta ajkát csókra és kezét simogatásra; női hang még sohasem suttogott fülébe szerelmes szavakat; olyan volt, mint egy magányos fa, mely hasztalan terjeszti ki ágait távoli testvérei felé.

□ Elmúlt a nyár, megjött az üde ősz, mely vörösfesti a szőlőtőkét. Pirigiuli egyszer sem közeledett Fiórához, még egyszerű köszöntés céljából sem. Sőt félelme rémületté növekedett, valahányszor Fióra mellette haladt el, mert úgy érezte, mintha mellében valami forgószerű kerekednék és minden gondolata messze szállott fejből.

□ Néha Fióra mosolyogva nézett rá, talán ismerve hatalmát felette és ilyenkor úgy megzavarodott, hogy lábai gyökeret vertek a földbe.

□ Egy napon a leányka a templom előtt megszólította csengő hangján:

□ „Szenvedsz Pirigiuli?”

□ És neki nem volt ereje, hogy igent mondjon. Minden képzelhető büntetésnél nagyobb, szüntelen pokoli gyötrelme volt ez, melynek ő szokása szerint szeliden alávetette magát, megelégedve avval, hogy láthatta őt, hogy hallotta beszélni és hogy gondol-

hatott rá az ő néma hódolatával, a melylyel adózott a napnak, a csillagoknak és az Úr szellemének . . .

□ Az asszony azonban nem olyan, mint az örökkévaló dolgok és Pirigiuli rosszul tette, hogy ezt az új elemet hozzácsatolta ahhoz a kevéshez, ami az ő életfelfogását alkotta. Békés nyugalmaiba tüzes üszköt dobott, a mely feldúlta azt és felette keserű gyümölcsöt termelt.

□ Egy éjjel, szeptember vége felé járt az idő, midőn már az ősz gyengéden fosztogatja a nyár köntösét, Pirigiuli felkelt fekvőhelyéről és leszállt a mormoló folyó partjára. A hold felkelt, jámbor tekintete kikandikált az ágak közül, lassan felkapaszkodott a nyárfák csúcsa fölé, vékony felhőfoszlányok mögé rejtőzött, majd újra megjelent az éjjeli órák néma csendjében, melyek álmot és félelmet hoznak a földre.

□ Pirigiuli merev tekintettel bámult maga elé.

□ Mit készült cselekedni?

□ Valami felforralt a vérét; vakmerőnek érezte magát egyetlenegyszer életében.

□ Behatolt a folyóparti akácok és kökénybokrok közé, megzavarva a békák panaszos gyűlését, majd midőn megpillantotta a Vurlán tanyát, hirtelen megállott.

□ A hold fénye ezüsttel szórta tele a partot és a fák lombját; a kapu előtt sötét hálótömeg feküdt és a vizen pihent a fenyőtökéhez láncolt két csónak. Egy hang, egy fénysugár sem mutatta, hogy valaki ébren van. Vurlán Svidár és gyermekei mély álomba merültek kényelmes fekhelyükön. A képzelet erejénél fogva egyszerre látni vélte a szép Fiórát, amint a fehér párnákon szunnyadt, lebontott haja körülvette mosolygó arcát, félig nyitott ajka úgy piroslott mint a pompás gránátalma, amelylyel az ősz oly élvezetet szerez az embernek. Ebben a várakozó pihenésben meg volt az ő látomásainak minden bűbája. És ez mind az övé lenne, ha Fióra az ő mélységes panaszára ajtót nyitna.

□ Már indulni készült a ház felé, csodálkozva saját merészségén, midőn halk neszt hallott a víz felől. Ijedt tekintettel fordult a folyó felé és csakhamar megpillantott egy csónakot, mely csendesen közeledett a nád árnyékában. Az ismeretlen a Vurlán tanya kikötője felé vezette csónakát; odaérve megállt és egyet fűttenett.

□ Pirigiuli némán, mozdulatlanul várakozott. Egyszerre ajtót látott kinyitni oly halkán, hogy semmi zaj sem támadt; megjelent Fióra feje és hallatszott hangja:

□ „Te vagy Zuli?”

□ „Fióra” — válaszolt az ifjú. Egyebet nem lehetett hallani. Az ismeretlen erőteljes alakja áthaladt a hold ezüst fénysávján és eltűnt az ajtócska mögött, mely bezárult utána.

□ Pirigiulit egyszeribe megszállta a féltékenység ördöge és dühében akként cselekedett, mint aki végképpen kétségbeesett. Elhagyta rejtekét, hirtelen

fahasábokat és nagy köveket szedett össze és eltorlaszolta az egyetlen ajtót, melyen át a szerelmesek távozhattak. Azután elsietett. Űzte a fájdalom, a düh. Rohant a toronyba, kioldta a néma harang kötelét, kétségbeesetten megragadta és a kötelnek dülve rémületes vészjelt küldött szét az éjbe.

□ A szomszéd plébániák válaszoltak rá. Egyszeribe baljóslatu mozgás támadt a mezőkön. Futva jöttek a párasztok vedreikkel, vasvillákkal, hosszú rudakkal és lajtorjákkal. Egy-kettőre ordító tömeg verődött össze.

□ A magasban Pirigiuli egyre verte a dühös ütemet és figyelte a Vurlán tanyát, hogy lássa mi fog történni. Azonban semmi zavar sem támadt. Fióra édes gyönyörök között pihent. És hogy is lehetett volna másként, mikor atyja és bátyjai az előző este elutaztak a távoli Ravennába.

□ Ekközben a tömeg ordítva egyre növekedett.

□ „Pirigiuli, hol van a tűz?”

□ „Hol ég, beste lelke.”

□ Pirigiuli nem válaszolt, nagy fáradtság lepte meg, erejét fogyni érezte és ájultan esett a harangállványok közé. Ott feküdt kábultan midőn sietve közeledő lépcsők hallatszottak. Több felhevült arcu ember vette körül és izgatottan kérdezték:

□ „Hol van a tűz? Mondd?”

□ „Hát meg akartál tréfálni bennünket?” Pirigiuli szörnyen megalázkodva hallgatott, lehajtotta fejét és egy szót sem látszott érteni. Ámde fájdalmas meghunyászkodása nem segített rajta, megragadták, levonszolták a lépcsőn, átadták a tömegnek, mely ujjongva és kacagva fogadta.

□ Egy vén ember indítványára általános helyeslés zúgott fel. Úgy, úgy! hangzott a tömeg könyörtelen szava. Az kell neki.

□ Fához kötötték és a boldogtalan szerelmes egy óra lefolyása alatt annyi vizet kapott arcára, testére, hogy elégett volna tiz tüzvész eloltására.

□ A gyógyszer azonban ezúttal nem használt; később igen, mert midőn harangjairól beszélt, azt szokta mondani:

□ „Az első a tüzet hirdeti, a második a földnek szól, a harmadik az égnek és a víznek.”

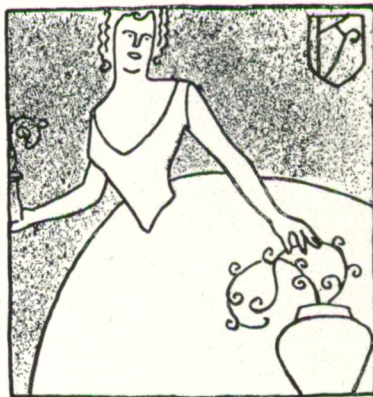
□ És ha valaki véletlenül azt találta kérdezni:

□ „Hát a negyedik?”

□ „A negyediknek meg volt a rendeltetése, feleli összeráncolt homlokkal. A szerelmet és az ostobaságot hirdette.”

□ És mig ő élt, e harang néma maradt.

Olaszból fordította: HARGITTA ÖDÖN

Kónya Sándor rajza

Álmok.

Az élettől én mitem várok.
A testem fáradt, csüggedt a lelkem,
Csak ti sejtelmes, titkos álmok
Egyedül ti szerefték engem.

Ha fáradt aggyal pihenni térek
Hozzátok késő, sötét éjfele;
Mit megtagadottólém az élet,
Azt meghozzátok énnemem.

Habtestü lányok simulnak hozzám
Bibor ajkukon csendül az ének,
S ha csókkal borítják halovány orcám
Szunnyadó vérem életre ébred.

Jövel hát éjjel s nem látott álmok
Titkos országát hozdad el nékem,
Hol nyílnak a rózsák s karcsú najádok
Körtáncot lejtnek a parti fővényen.

Borszék Aladár.